

3 TÜRK - LATİN AMERİKA VE KARAYİPLER KONGRESİ

3. TÜRK - LATİN AMERİKA VE KARAYİPLER KONGRESİ İSTANBUL DEKLARASYONU (TASLAK)

3. Türk - Latin Amerika ve Karayipler Kongresi, “Stratejik İşbirliği ve Los Turcos” ana teması ile TASAM (Türk Asya Stratejik Araştırmalar Merkezi) tarafından **21-22 Nisan 2016** tarihinde **İstanbul**’da **SİVİL GLOBAL 2016 Zirvesi** kapsamında başarıyla icra edilmiş, son derece yapıcı ve samimi bir ortam içinde gerçekleştirilmiştir.

Kongre’ye Türkiye’den, LAK ülkelerinden ve dünyadan resmî, sivil ve özel her disiplinden temsilciler, çok sayıda sivil toplum kuruluşu, bazı uluslararası kuruluşlar ile iş dünyası temsilcileri, diplomatik misyon temsilcileri, akademisyenler, uzmanlar, düşünce kuruluşları, ulusal ve uluslararası medyadan temsilciler katılmışlardır.

Türkiye ile LAK ülkeleri arasındaki süregelen yakınlaşma ve işbirliği eğiliminin yüksek düzeyde stratejik işbirliği olarak tarif edilebilecek bir seviyeye erişmesine, bu türden bir işbirliğinin hem Türkiye hem de LAK ülkelerinde ortak kurumsallıkların hayata geçirilmesiyle sürekliliğinin garanti altına alınmasına ve Osmanlı döneminde Latin Amerika’ya göç eden Osmanlı uyruklular (LosTurcos) ile Türkiye Cumhuriyeti arasındaki işbirliği ilişkilerinin geliştirilmesi amacıyla düzenlenen toplantıda; **“Türkiye ve Latin Amerika Ülkeleri Arasındaki Stratejik Ortaklığın Doğuşu”**, **“Türkiye’nin Latin Amerika’daki Dış Politika Faaliyetleri: Yüksek Düzeyli Ziyaretler, Ticaret ve Yumuşak Güç (Soft Power)”**, **“Osmanlı Devleti-Latin Amerika İlişkileri: Diplomasi, Ticaret ve Göç”**, **“Osmanlı Vatandaşlarının (Los Turcos) Latin Amerikadaki Kültürel ve Dini Mirası”**, **“Türkiye Cumhuriyeti ve Latin Amerika Arasındaki Diplomatik İlişkilerin Başlanması”**, **“Türk Dış Politikasında Karayipler”**, **“İnsanî Gelişim Yardımları: Bölgelerarası İlişkilerde Yeni Boyutlar”**, **“Amerika ve Türkiye: Küresel Yönetimde Yeni Yaklaşımlar”**, **“Bölgesel Organizasyonlar ve Türkiye ile Bölgelerarası İşbirliği: Pasifik İşbirliği ve Güney Amerika Ortak Pazarı (MERCOSUR) Örneği”**, **“Terörizm, Organize Suç ve Siber Suçlara Karşı Ortak Mücadele”**, **“Uzak Aktörler, Ortak Süreçler: Türkiye ve Latin Amerika Arasında Karşılaştırmalı Perspektifler”** başlıklı oturumlar gerçekleştirilmiştir.

1. Türkiye - Latin Amerika ve Karayipler adıyla daha önce düzenlenen iki etkinlik sonucunda kabul edilen deklarasyonlar teyit edilmiştir.
2. Türkiye ve Latin Amerika ülkeleri arasındaki ilişkiler 19. yüzyılda başlamıştır. Ancak aradaki coğrafi uzaklık ve siyasi alandaki politika öncelikleri açısından ilişkilerin seviyesi oldukça düşük kalmıştır.
3. 19. yüzyılın ortalarından itibaren Osmanlı Devleti’nden, Amerika kıtasına yoğun bir göç başlamış, gidenlerin önemli kısmı Latin Amerika ülkelerine gitmiştir. Çoğu Lübnan ve Suriye civarından olsa da Anadolu’dan gidenlerin sayıları da zaman içinde önemli rakamlara ulaşmıştır. Bu göçlere katılanlar farklı etnik ve dinî kimliklere sahip olmalarına rağmen Osmanlı vatandaşı olmalarından dolayı İspanyolca “Los Turcos” (Türkler) olarak adlandırılmışlardır. Zaman içinde Latin Amerika’daki önemli unsurlardan biri hâline gelen bu toplumun içinden 2007’de Forbes Dergisi tarafından dünyanın en zengin iş adamı seçilen Carlos Slm Helu gibi iş adamları, 1989-1999 yılları arasında Arjantin devlet başkanlığı yapan “El Turco” lakaplı Carlos Saul Menem gibi siyasetçiler çıkmıştır. Günümüzde bütün Latin Amerika’daki sayıları 30 milyon civarında olan bu topluluk ile Türkiye arasındaki ilişkilerin artırılması Türkiye’nin Latin Amerika ülkeleri ile ilişkilerine olumlu katkılarda bulunacaktır.

3 TÜRK - LATİN AMERİKA VE KARAYİPLER KONGRESİ

4. 4. Türkiye ve Latin Amerika ülkeleri arasındaki ilişkileri olumsuz etkileyen diğer iki önemli etken ise Latin Amerika'da yaşayan Ermeni Diasporası ve Türkiye'de iç güvenlik tehditi olarak tanımlanan kuruluşların Latin Amerika ülkelerinde mevcut Türkiye yönetimi aleyhtarı faaliyetleridir. Ermenilerin "sözde soykırım" konusunda Latin Amerika ülkelerinde bu denli etkin olmasının en önemli nedeni, Türkiye'nin Latin Amerika ülkelerindeki etkinliğinin şimdiye kadar istenilen düzeyde olmaması ve bu nedenle özellikle "1915 Ermeni Tehciri" konusunda Latin Amerika'da tek taraflı bir bakış açısının yaygınlık kazanmasıdır. İlişkilerin artması bu konuda Türkiye lehine sonuçlar ortaya çıkaracaktır. Zarar verici faaliyetler konusunda ise Türkiye'nin kısa vadede söz konusu ülkeler nezdinde gerekli girişimleri yapması, uzun vadede ise yukarıda bahsedilen alanlardaki ilişkilerin geliştirilmesine hız vermesi gerekmektedir. Özellikle bilim adamı ve siyasetçiler gibi ülkelerinde söz sahibi kişileri etkileme faaliyetlerinin Türkiye açısından olumsuz neticeler getirme ihtimali, atılacak doğru adımlarla ortadan kaldırılmalıdır..
5. Türkiye ve Latin Amerika ülkeleri arasındaki ilişkileri olumsuz etkileyen diğer iki önemli etken ise Latin Amerika'da yaşayan Ermeni Diasporası ve Türkiye'de iç güvenlik tehditi olarak tanımlanan kuruluşların Latin Amerika ülkelerinde mevcut yönetimimiz aleyhtarı faaliyetleridir. Ermenilerin "sözde soykırım" konusunda Latin Amerika ülkelerinde bu denli etkin olmasının en önemli nedeni, Türkiye'nin Latin Amerika ülkelerindeki etkinliğinin şimdiye kadar istenilen düzeyde olmaması ve bu nedenle özellikle "1915 Ermeni Tehciri" konusunda Latin Amerika'da tek taraflı bir bakış açısının yaygınlık kazanmasıdır. İlişkilerin artması bu konuda Türkiye lehine sonuçlar ortaya çıkaracaktır. Zarar verici faaliyetler konusunda ise Türkiye'nin kısa vadede söz konusu ülkeler nezdinde gerekli girişimleri yapması, uzun vadede ise yukarıda bahsedilen alanlardaki ilişkilerin geliştirilmesine hız vermesi gerekmektedir. Özellikle bilim adamı ve siyasetçiler gibi ülkelerinde söz sahibi kişileri etkileme faaliyetlerinin Türkiye açısından olumsuz neticeler getirme ihtimali, atılacak doğru adımlarla ortadan kaldırılmalıdır.
6. Türkiye ve Latin Amerika ülkeleri arasında şimdiye değin ilişkilerin geliştirilememesinin en önemli sebeplerinden biri olan coğrafi uzaklık; iletişim, ulaşım vb. alanlardaki teknolojik gelişmelerin yaşandığı günümüzde ciddi bir engel olmaktan çıkmıştır. Bu nedenle ortak ve güçlü bir siyasi irade ortaya konulduğunda, karşılıklı ticaret ciddi anlamda gelişecektir.
7. Her iki coğrafyada son dönemde gerçekleşen ilerlemeler sayesinde; bilim, kültür-sanat, eğitim, inovasyon, savunma sanayii teknolojileri, ortak kalkınma projeleri gibi alanlarda işbirliği imkanları ortaya çıkmış olup bu ve benzeri alanlardaki işbirliği süreçlerinin hızlandırılması tüm taraflar açısından büyük önem arz etmektedir. Özellikle üniversiteler ve araştırma merkezleri arasındaki bilimsel işbirliği, öğrenci ve öğretim üyesi değişimi programları, ortak projeler geliştirme gibi konular ilk etapta atılması gereken adımlar olarak kabul edilmiştir.
8. İlişkilerin geliştirilmesi bağlamında, Türkiye'de Latin Amerika ülkeleri konusunda çalışma yapan, İspanyolca ve Portekizce bilen uzmanlar ile Latin Amerika ülkelerinde Türkiye üzerine çalışan ve Türkçe bilen uzmanların yetiştirilmesi konularına ağırlık verilmesinin önemi ortaya konmuştur. Bu konuda Türk Hükümeti ile Latin Amerika ülkeleri arasında karşılıklı burs ve eğitim programlarının uygulamaya konması önerilmiştir.
9. Türkiye'de Latin Amerika ülkeleri hakkındaki tanıtıcı tv programları ile Latin Amerika ülkelerinde benzer programların ve son dönemlerde popülerliği artan Türk dizilerinin Latin Amerika ülkelerinde

3 TÜRK - LATİN AMERİKA VE KARAYİPLER KONGRESİ

daha çok ön plana çıkarılmasının, önceki maddelerde ortaya konan hedeflerin gerçekleşmesini kolaylaştıracağı vurgulanmıştır.

10. Karşılıklı ilişkilerin geliştirilmesi konusunda gerek yerel yönetimler gerekse bürokratik kurumlar arasındaki işbirliği olanaklarının da en üst düzeyde tespit edilerek vakit kaybetmeden uygulamaya konması gerektiği belirtilmiş; örnek olarak "kardeş şehir" uygulamalarının söz konusu taraflar arasında teşvik edilmesi ve bürokratik kurumlar arasındaki karşılıklı bilgi alışverişi ile işbirliği konularına önem verilmesi ifade edilmiştir.
11. Hava savunma sistemleri, petrol arama-çıkarma ve bunların ihracat-ithalatı ile şehircilik ve planlama gibi tüm tarafların kazanç sağlayacağı konulardaki işbirliklerinin önemi ortaya konmuştur.
12. Türkiye ve LAK ülkeleri arasında kat edilen genel içerikli çerçeve gelişmelerin geldiği noktada önümüzdeki zihinsel eşğin "sektörel ve finansal derinleşme" olduğu, sektörel diplomasi kanalları üzerinden yeni bir politika yaklaşımına ihtiyaç olduğu ısrarla teyit edilmiştir.
13. Afrika ile yürütülen resmi zirvelerin benzerinin LAK Ülkeleri ve Bölgesi otoriteleri ile ivedilikle başlatılması/kurumsallaştırılması önerisi önemle vurgulanmıştır. LAK Bölgesi ile farklı aktörlerin icra ettiği Zirve'lerin incelenmeside ayrıca dile getirilmiştir.
14. Kongre sonunda, Türkiye ve Latin Amerika ülkeleri arasındaki ilişkilerin artırılması için bu tür bilimsel etkinliklerin önemi vurgulanmış, önümüzdeki yıllarda bu tür faaliyetlerin karşılıklı ve sayısının da artırılarak yapılması konusunda görüş birliğine varılmıştır.
15. Son olarak önümüzdeki yıllarda düzenlenecek olan etkinliklerde, işbirliğinin geliştirilmesine ivme kazandıracak spesifik konular üzerinde yoğunlaşılması ve burada ortaya konulacak fikir ve önerilerin siyaset yapıcıların dikkatlerine sunulması kararı alınmıştır.

22 Nisan 2016, İstanbul